

Stor osäkerhet i lönestatistiken

Internationella jämförelser av löner och arbetskostnader är förhållandevis osäkra. Ett problem är bristen på statistik för länder utanför OECD-området. Men även då statistik finns tillgänglig, förekommer ofta stora skillnader i hur olika länder och organisationer definierar och mäter olika löne- och arbetskostnadsåtgångar. Genom att jämföra uppgifter för Sverige från olika internationella och nationella källor belyses denna osäkerhet.

Svenska timlöner mäts genom konjunkturlönestatistiken och nationalräkenskaperna. Konjunkturlönestatistiken baseras på undersökningar där anställda tillfrågas om överenskommen månads- eller timlön samt eventuell övertidsersättning. Timlönen enligt nationalräkenskaperna är ett bredare lönemått där även tillägg utöver övertidsersättning inkluderas och är därför högre.³⁸ Om sociala avgifter, som arbetsgivaren betalar, läggs till erhålls arbetskostnaden. Detta innebär att Arbetskostnadsindex (AKI), vilken baseras på konjunkturlönestatistiken, är lägre än arbetskostnaden enligt nationalräkenskaperna (se diagram 54).

Det finns ett flertal publikationer med internationell lönestatistik och jämförelser, dels i tryckt form, dels i webbaserade databaser. Ofta hänvisas dock till någon av de stora statistikproducerande organisationerna:

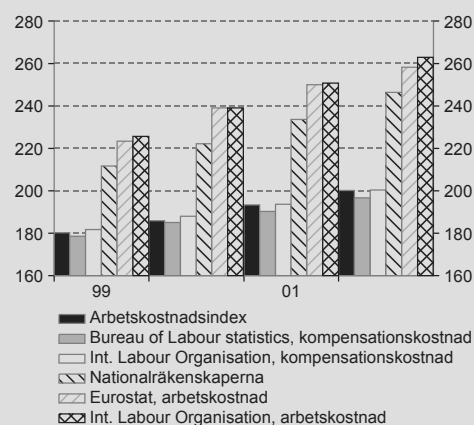
- *Bureau of Labour Statistics*
- *International Labour Organisation*
- *Eurostat*
- *OECD*

Data skiljer sig mer eller mindre åt beroende på olika definitioner och primärkällor och på hur ofta statistiken uppdateras efter revideringar av den nationella statistiken. Dessutom förekommer även bearbetningar av primärstatistiken för att underlätta jämförelsen mellan länder. Detta förfarande är sällan transparent.

Internationella organisationer skiljer ibland på olika typer av arbetskostnader. Den svenska definitionen benämns då som *kompensationskostnad*, medan ett vidare begrepp, där även kostnader för boende, mat på arbetsplatsen, anställningskostnader etc. inkluderas, benämns som *arbetskostnad*. Ett mått på svensk arbetskostnad kan alltså skilja sig åt betydligt beroende på vilken källa som används (se diagram 54).

I allmänhet är statistik för ökningstakter mer tillförlitlig än statistik för nivåer eftersom ökningstakten är mindre känslig för definitionsskillnader. Men lönenivåer efterlyses ofta, exempelvis i diskussioner rörande utflyttning av produktion. Det går inte att på ett enkelt sätt avgöra om någon källa är att föredra framför någon annan. Det beror bl.a. på vad statistiken ska användas till. Bureau of Labour Statistics täcker exempelvis arbetskostnaden i vissa asiatiska och sydamerikanska länder, medan Eurostat täck-

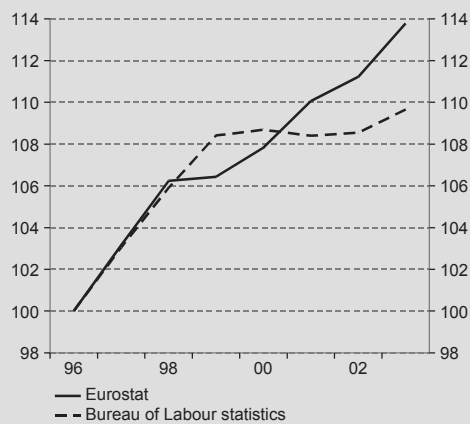
Diagram 54 Svenska arbetskostnader enligt olika definitioner och källor
Kronor per timme



Källor: Eurostat, International labour organisation, Bureau of labour statistics, och Statistiska centralbyrån.

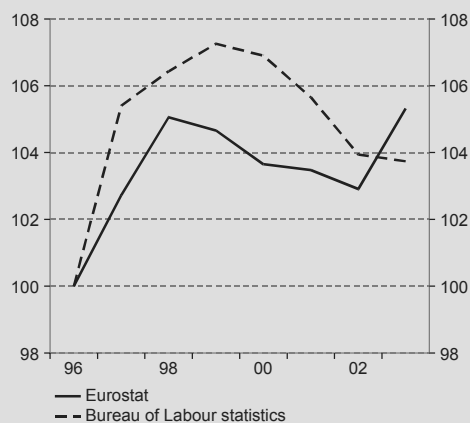
³⁸ För en redogörelse över skillnaderna hänvisas till slutrapporten från Medlingsinstitutets arbetsgrupp för lönestatistik "Att mäta löneutvecklingen", Medlingsinstitutet, 2004.

Diagram 55 Relativ arbetskostnad, Sverige jämfört med Tyskland
Index 1996=100



Anm. BLS avser tillverkningsindustrin medan Eurostat avser hela industrin.
Källor: Eurostat och Bureau of labour statistics.

Diagram 56 Relativ arbetskostnad, Sverige jämfört med Frankrike
Index 1996=100



Anm. BLS avser tillverkningsindustrin medan Eurostat avser hela industrin.
Källor: Eurostat och Bureau of labour statistics.

er samtliga europeiska länder. Eftersom arbetskostnad definieras och mäts på olika sätt så bör statistik från olika källor jämföras och tolkas med särskilt stor försiktighet. Detta illustreras i diagram 55 och 56 där den relativa arbetskostnaden i Sverige jämfört med Tyskland respektive Frankrike, jämförs enligt Eurostat och Bureau of Labour Statistics.